

Nr 16

Justitieutskottets betänkande i anledning av propositionen 1972: 98 med förslag till lag om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom, m. m. jämte motion.

Propositionen

Genom en den 26 april 1972 dagtecknad proposition, 1972: 98, har Kungl. Maj:t, under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att

dels antaga i propositionen framlagda förslag till

1) lag om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,

2) lag om ändring i utlänningslagen (1954: 193),

3) lag om ändring i brottsbalken,

4) lag om ändring i lagen (1971: 965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands,

5) lag om ändring i lagen (1966: 78) om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet,

6) lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln,

7) lag om ändring i lagen (1971: 176) om vissa internationella sanktioner,

dels godkänna den i Haag den 28 maj 1970 undertecknade europeiska konventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar med förbehåll mot avdelning 1 i del III av konventionen, dels såvitt bestämmelserna i denna avdelning innebär hinder mot lagföring i Sverige för brott, för vilket det lindrigaste straff som är stadgat i svensk lag är fängelse i fyra år eller däröver, dels såvitt dessa bestämmelser innebär hinder mot verkställighet i Sverige av här i landet ådömd eller ålagd påföljd för brott, samt med förklaring enligt artiklarna 15.3, 19.2 och 64.3.

Rörande propositionens huvudsakliga innehåll hänvisar utskottet till vad utskottet anför på s. 17—18.

De vid propositionen fogade lagförslagen är av följande lydelse:

1 Förslag till

Lag om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom

Härigenom förordnas som följer.

Inledande bestämmelser

1 § I den mån det påkallas av överenskommelse som Sverige ingått med främmande stat kan Konungen förordna, att frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande som i den främmande staten ådömts eller beslutats efter rättegång i brottmål, eller böter eller förverkande som i den staten ålagts eller beslutats av annan myndighet än domstol, får verkställas i Sverige enligt denna lag.

I samband med förordnande enligt första stycket kan Konungen, i den mån det påkallas eller eljest föranledes av överenskommelsen, förordna att verkställighet av påföljd, som innebär frihetsberövande och ej avser överlämnande till särskild vård, eller av böter eller förverkande, som ådömts eller beslutats genom dom meddelad av svensk domstol eller ålagts någon av annan svensk myndighet genom godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot, får anförtros åt myndighet i den främmande staten.

2 § Avser förordnande enligt 1 § verkställighet av dom eller annat avgörande meddelat i främmande stat som tillträtt den i Haag den 28 maj 1970 undertecknade europeiska konventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (brottmålsdomskonventionen) eller avser förordnandet verkställighet i sådan stat av påföljd eller förverkande som ådömts, ålagts eller beslutats av svensk domstol eller annan svensk myndighet, gäller 4—41 §§, i den mån ej annat anges i förordnandet.

Gäller förordnandet annan främmande stat än som sägs i första stycket, meddelar Konungen bestämmelser om prövning av fråga om verkställighet i Sverige av påföljd eller förverkande som ådömts, ålagts eller beslutats i den främmande staten eller fråga om verkställighet i den främmande staten av påföljd eller förverkande som ådömts, ålagts eller beslutats i Sverige. Bestämmelserna i 25—34 §§ gäller dock i tillämpliga delar.

3 § Om synnerliga skäl föreligger, kan Konungen, även om förordnande som avses i 1 § ej meddelats, för visst fall förordna, att frihetsberövande påföljd som ådömts svensk medborgare eller utlänning med hemvist i Sverige genom dom eller annat avgörande meddelat av domstol eller annan behörig myndighet i främmande stat får verkställas i Sverige enligt denna lag, eller att verkställighet av frihetsberövande påföljd som icke avser överlämnande till särskild vård och som här i landet ådömts eller ålagts medborgare eller någon som har hemvist i viss främmande stat får anförtros myndighet i den främmande staten.

I fall som avses i första stycket äger 2 § andra stycket motsvarande tillämpning.

4 § Med europeisk brottmålsdom förstås i denna lag dom eller annat avgörande varigenom domstol eller annan myndighet i stat som tillträtt brottmålsdomskonventionen har ådömt eller ålagt någon påföljd för brott eller förklarat egendom förverkad.

Med utevarodom förstås i denna lag sådant i första stycket angivet avgörande som meddelats här i landet eller i främmande stat av domstol eller annan myndighet utan att den dömde eller den mot vilken beslut om förverkande riktats har varit personligen närvarande vid förhandling i saken inför domstol.

Vad nedan i denna lag sägs om påföljd gäller även förverkande, om ej annat särskilt föreskrives.

Verkställighet i Sverige av europeisk brottmålsdom

Allmänna bestämmelser

5 § Verkställighet i Sverige av europeisk brottmålsdom får ske endast efter framställning av behörig myndighet i den främmande staten.

Europeisk brottmålsdom får ej verkställas här i landet

1. om domen ej har vunnit laga kraft eller om påföljden ej får verkställas i den främmande staten,

2. om gärning som påföljden avser ej motsvarar brott enligt svensk lag eller gärningsmannen, om gärningen begåtts här i landet, på annan grund än som avses i 6 § första stycket 7 ej skulle ha kunnat ådömas påföljd för brottet,

3. om den dömde ej har hemvist i Sverige, såvida icke verkställighet här kan antagas förbättra möjligheterna till hans återanpassning eller den ådömda påföljden avser frihetsberövande och kan verkställas här i samband med verkställighet av annan sådan påföljd, som skall verkställas i Sverige, eller Sverige är den dömdes ursprungliga hemland,

4. om verkställighet i Sverige skulle vara oförenlig med grundläggande principer för rättsordningen här i landet,

5. om verkställighet här skulle strida mot Sveriges internationella förpliktelser,

6. om dom i mål om ansvar för gärning som påföljden avser har meddelats här i landet eller om här utfärdat strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot för samma gärning har godkänts,

7. om den dömde genom lagakraftgående dom, som meddelats i annan främmande stat än den stat som gjort framställning om verkställighet, för gärning som påföljden avser har frikänts från ansvar eller dömts till påföljd, som har verkställts i sin helhet eller håller på att verkställas eller har bortfallit till följd av preskription eller på grund av att nåd eller amnesti beviljats i nämnda stat, eller om den dömde genom sådan dom förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts, eller

8. om verkställighet i Sverige i övrigt skulle strida mot brottmålsdomskonventionen.

6 § Framställning om verkställighet av europeisk brottmålsdom kan avslås

1. om gärning som påföljden avser utgör politiskt eller militärt brott,

2. om det finnes grundad anledning antaga att domen föranletts eller den däri bestämda påföljden skärpts av hänsyn till ras, religion, nationalitet eller politisk åsikt,

3. om gärning som påföljden avser omfattas av här i landet pågående förundersökning, väckt åtal, utfärdat strafföreläggande eller föreläggande av ordningsbot, eller om beslut har meddelats att åtal för gärningen ej skall väckas eller fullföljas,

4. om gärning som påföljden avser icke har begåtts i den stat där påföljden bestämts,

5. om påföljden ej kan verkställas här i landet,

6. om det kan antagas att påföljden kan verkställas i den främmande staten,

7. om den dömden vid tiden för brottet ej fyllt femton år,

8. om en tillämpning av 35 kap. 7—10 §§ eller 36 kap. 10 § brottsbalken skulle innebära att påföljden bortfallit.

Har i den främmande staten vidtagits åtgärd som enligt lagen i den staten medför att tiden för bortfallande av påföljd uppskjutes, skall åtgärden ha samma verkan här i landet vid tillämpning av första stycket 8.

7 § Avser den utländska domen två eller flera brott och föreligger hinder mot verkställighet såvitt avser något eller några av brotten, får framställningen bifallas såvitt avser övriga brott endast om i domen eller framställningen har angivits vilken del av påföljden som avser detta eller dessa brott.

Prövning av framställning om verkställighet

8 § Framställning om verkställighet göres hos utrikesdepartementet.

Finner Konungen uppenbart att framställningen ej gäller dom eller avgörande som avses i 1 § första stycket eller att hinder mot verkställighet möter enligt 5 § andra stycket 1—7, skall framställningen omedelbart avslås. I fråga om utevarodom får framställningen dock ej avslås enbart på den grund att domen ännu ej vunnit laga kraft.

Konungen prövar om framställningen skall avslås på grund av förhållande som avses i 5 § andra stycket 8 eller i 6 § första stycket 1, 4, 5 eller 6. Konungen kan avslå framställningen, om det är uppenbart att förhållande som avses i 6 § första stycket 2, 3, 7 eller 8 föreligger.

Avslås ej framställningen, skall den överlämnas till riksåklagaren för vidare handläggning.

9 § Sedan framställning om verkställighet överlämnats till riksåklagaren, gör denne ansökan till rätten om dess prövning av framställningen, om ej annat följer av 16 eller 19—22 §§. Rörande sakens handläggning gäller i tillämpliga delar rättegångsbalkens bestämmelser om rättegången i brottmål, om ej annat följer av denna lag. Rättens avgörande av saken sker genom dom.

Vid förhandling i mål om verkställighet av europeisk brottsmålsdom skall den dömden höras personligen, om han begär det. Är den dömden berövad friheten i den stat där domen meddelats, får dock förhandling äga rum i den dömdes frånvaro, även om han begärt att bli hörd personligen.

10 § I mål som avses i 9 § prövar rätten om annat hinder mot verkställighet möter än som avses i 5 § andra stycket 8 eller i 6 § första stycket 1, 4, 5 eller 6.

Ny prövning av frågan huruvida den dömden är skyldig till brottet får ej ske i målet.

11 § Finner rätten hinder icke möta mot verkställighet här i landet, bestämmer rätten, med iakttagande av 12—15 §§, ny påföljd enligt vad i svensk lag är föreskrivet om påföljd för motsvarande brott.

Har förhandling i saken enligt 9 § andra stycket ägt rum i den dömdes frånvaro, får dock ny påföljd ej bestämmas förrän den dömda varit i tillfälle att bli personligen hörd i rätten.

12 § Har frihetsberövande påföljd ådömts genom den utländska domen, får rätten ej bestämma strängare påföljd än i denna dom. Detta gäller även om den ådömda påföljden är lindrigare än den lindrigaste påföljd som enligt svensk lag kan följa på brottet eller brotten.

Utgör den ådömda påföljden böter, bestämmer rätten, med tillämpning av den växelkurs som gäller vid tiden för beslutet, ett bötesbelopp som i svenska kronor motsvarar beloppet av de ådömda böterna. Är i svensk lag för motsvarande brott stadgat böter omedelbart i pengar, får dock icke bestämmas högre bötesbelopp än femhundra eller, om påföljden avser flera brott, ettusen kronor. Är i svensk lag ej stadgat svårare straff än dagsböter, får ej bestämmas högre bötesbelopp än sextiotusen, eller, om påföljden avser flera brott, nittiotusen kronor.

13 § Vid bestämmande av påföljd enligt 12 § skall, i den mån det kan ske, den dömda räknas till godo dels vad han kan ha utstått av den påföljd som ådömts genom den utländska domen för brott som omfattas av framställningen om verkställighet dels tid varunder han med anledning av sådant brott varit anhållen eller häktad i den främmande staten eller här i landet. Därvid får bestämmas lindrigare straff än för gärningen är stadgat eller påföljd helt efterges.

14 § Har genom den utländska domen visst belopp i pengar eller värdet av viss egendom förklarats förverkat, bestämmer rätten, med tillämpning av den växelkurs som gäller vid tiden för beslutet, ett motsvarande förverkandebelopp i svenska kronor.

Har visst föremål förklarats förverkat, får rätten förklara föremålet förverkat endast om det kunnat förklaras förverkat enligt svensk lag, därest lagföringen ägt rum i Sverige.

15 § Vid tillämpning av rättegångsbalkens bestämmelser i mål som avses i 9 § bedömes frågan, vilket straff som är stadgat för eller kan följa på visst brott, enligt svensk lag. Utgör den ådömda påföljden endast böter, skall dock ej i något fall svårare straff än böter anses kunna följa på brottet.

16 § Avser framställningen endast verkställighet av böter eller förverkande, kan riksåklagaren, i stället för att göra ansökan till rätten enligt 9 § första stycket, själv pröva framställningen och utfärda straffföreläggande för det brott som påföljden avser. Överstiger beloppet av de ådömda böterna tjugofemtusen eller, om den påföljd som skall verkställas avser flera brott, trettiotusen kronor, får dock straffföreläggande ej utfärdas.

I fråga om straffföreläggande som utfärdas med stöd av första stycket gäller 48 kap. rättegångsbalken i tillämpliga delar. Därjämte äger 10

och 11 §§, 12 § andra och tredje styckena samt 13—15 §§ denna lag motsvarande tillämpning.

Godkännes ej strafföreläggande som utfärdats enligt första stycket, gör riksåklagaren ansökan enligt 9 § första stycket.

Tvångsåtgärder

17 § Har främmande stat som tillträtt brottmålsdomskonventionen till utrikesdepartementet meddelat, att den ämnar göra framställning om verkställighet av påföljd, eller har sådan framställning gjorts, kan riksåklagaren anhålla den dömde, om enligt svensk lag kan följa fängelse i ett år eller däröver på brott motsvarande den gärning påföljden avser och det skäligen kan befaras, att den dömde skall avvika eller, då fråga är om utevarodom, att han undandröjer bevis. På ansökan av riksåklagaren kan rätten under motsvarande förutsättningar besluta om häktning av den dömde eller meddela honom reseförbud. Sådant förbud får meddelas, även om det svåraste straff som enligt svensk lag kan följa på motsvarande brott är lindrigare än fängelse i ett år. Oberoende av brottets beskaffenhet får den dömde anhållas, häktas eller meddelas reseförbud, om han saknar hemvist i Sverige och det skäligen kan befaras att han genom att bege sig från landet undandrar sig påföljd.

I fråga om anhållande, häktning och reseförbud enligt denna paragraf äger i övrigt 24 kap. 3—24 §§ och 25 kap. 2—9 §§ rättegångsbalken motsvarande tillämpning. Den som anhållits eller häktats skall dock friges senast när den sammanlagda tid han i den främmande staten och här i landet varit berövad friheten med anledning av det eller de brott framställningen om verkställighet avser uppgår till tid som i den utländska domen bestämts för frihetsberövande påföljd för brottet eller brotten. I fall då den dömde anhållits eller häktats innan framställning om verkställighet gjorts, skall den dömde friges inom aderton dagar från dagen för frihetsberövandet, om icke framställning om verkställighet gjorts före utgången av denna tid.

18 § Har framställning om verkställighet av europeisk brottmålsdom gjorts, kan egendom som genom domen förklarats förverkad tagas i beslag, om beslag kunnat ske, därest lagföringen skett vid svensk domstol. Beslut om beslag meddelas av riksåklagaren eller rätten. I fråga om beslag enligt denna paragraf äger i övrigt bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken motsvarande tillämpning.

Särskilda bestämmelser om utevarodom

19 § Grundas framställning om verkställighet på utevarodom, som ej meddelats efter talan av den dömde, tillämpas 20—22 §§. Därvid gäller rättegångsbalkens bestämmelser om rättegången i brottmål i tillämpliga delar, om ej annat särskilt föreskrives.

20 § Sedan framställning om verkställighet av utevarodom enligt 8 § överlämnats till riksåklagaren, skall den dömde personligen delges domen och underrättas om att han inom trettio dagar från delfäendet kan hos riksåklagaren anhängiggöra talan om omprövning av domen (oppo-

sition). Anför den dömde ej opposition inom föreskriven tid, tillämpas 9—16 §§.

Anför den dömde opposition inom föreskriven tid med begäran att hans talan prövas av behörig domstol i den främmande staten, överlämnar riksåklagaren handlingarna i ärendet till utrikesdepartementet, som med översändande av handlingarna underrättar behörig myndighet i den främmande staten. Begär den dömde prövning vid svensk domstol eller anför han opposition utan angivande av var han vill att hans talan prövas, gör riksåklagaren hos rätten ansökan om förhandling för prövning av den dömdes talan.

21 § När ansökan som avses i 20 § andra stycket inkommit till rätten, kallar rätten den dömde att inställa sig vid förhandling inför rätten. Förhandling får ej utan den dömdes samtycke hållas förrän tjugo dagar förflutit från det den dömde personligen delgivits kallelsen.

Uteblir den dömde från förhandling som avses i första stycket eller finner rätten av annat skäl oppositionen ej kunna upptagas till prövning, skall den dömdes talan avvisas. Sedan avvisningsbeslutet vunnit laga kraft tillämpas 9—16 §§.

Fråga om ansvar för gärning som avses med framställning om verkställighet av utevarodom får prövas, även om enligt 2 kap. brottsbalken åtal för gärningen ej kunnat väckas i Sverige eller kunnat väckas här endast efter särskilt förordnande, och utan hinder av bestämmelserna i 35 kap. 1—4 och 6 §§ samma balk. Frågan om ansvar för gärningen enligt svensk lag skall bedömas som om motsvarande brott begåtts här i landet. Åtgärd för väckande av åtal eller förundersökning, som vidtagits i den främmande staten enligt dess lag, skall tillerkännas verkan som om åtgärden vidtagits här i landet. Sådan åtgärd får dock ej tillerkännas annan verkan än den har enligt lagen i den främmande staten.

22 § Upptager domstol i den främmande staten enligt 20 § anförd opposition till saklig prövning, förfaller framställningen om verkställighet av den ådömda påföljden. Avvisar den utländska domstolen oppositionen och vinner avvisningsbeslutet laga kraft, tillämpas 9—16 §§.

Övriga bestämmelser

23 § Är den dömde berövad friheten i den främmande staten när han för verkställighet av där ådömd påföljd överföres till Sverige, får han ej med anledning av annat brott, vilket begåtts innan han överfördes hit, här i landet lagföras, anställas eller häktas eller berövas friheten för verkställighet av påföljd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet, om icke behörig myndighet i den främmande staten lämnat sitt samtycke till åtgärden eller den dömde under en sammanhängande tid av fyrtiofem dagar haft möjlighet att lämna landet men ej gjort detta eller efter att ha lämnat landet frivilligt återvänt hit.

Första stycket utgör ej hinder mot att åtgärder vidtages för att verkställa beslut om den dömdes avvisning, förpassning, förvisning eller utvisning eller för att avbryta åtalspreskription.

24 § I fråga om verkställighet av påföljd som bestämts enligt 11—16 §§ gäller vad i allmänhet är föreskrivet om verkställighet av påföljd som ådömts genom svensk domstols lagakraftäggande dom, om ej annat följer av vad nedan sägs.

Verkställigheten skall upphöra, om den främmande staten meddelar, att den beviljat den dömda nåd eller amnesti eller upptagit den utländska brottmålsdomen till ny prövning eller att i den staten meddelats annat beslut, som enligt lagen i den staten medför att den ådömda påföljden ej längre får verkställas.

Utgör påföljden böter, får åtgärd för verkställighet här i landet ej äga rum för bötesbelopp som den dömda betalt till behörig myndighet i den främmande staten innan framställningen om verkställighet delgavs honom. Beslut om anstånd eller avbetalning, som meddelats av behörig myndighet i denna stat innan framställningen gjordes, länder till efterrättelse vid tillämpning av första stycket.

Verkställighet i Sverige av annan utländsk brottmålsdom

25 § Skall enligt förordnande som avses i 2 § andra stycket eller 3 § verkställighet ske här i landet av påföljd för brott, för vilket lagföring ägt rum i främmande stat, vilken ej tillträtt brottmålsdomskonventionen, gäller i fråga om sådan verkställighet vad som är föreskrivet om verkställighet av påföljd som ådömts genom svensk domstols lagakraft-ägande dom, om ej annat följer av vad nedan sägs.

Skall enligt förordnandet verkställighet ske i Sverige utan att ny påföljd bestämts här i landet av domstol eller annan myndighet enligt svensk lag, får verkställighet äga rum utan hinder av att påföljden är strängare än som enligt svensk lag kunnat följa på brottet eller brotten. Ådömda böter får verkställas, även om bötesbeloppet överstiger det högsta bötesbelopp som kunnat ådömas enligt svensk lag. Innebär den ådömda påföljden frihetsberövande, gäller bestämmelserna i svensk lag om verkställighet av påföljd av närmast motsvarande art.

Verkställighet i fall som avses i denna paragraf får icke i något fall ske på sådant sätt att påföljden blir att anse som strängare än den påföljd som ådömts i den främmande staten. Vid verkställighet enligt andra stycket skall, i den mån det kan ske, den dömda räknas till godo vad han kan ha utstått av påföljden i den främmande staten samt tid varunder han med anledning av brott som avses med påföljden varit anhållen eller häktad i den främmande staten eller här i landet.

Verkställighet utomlands av svensk brottmålsdom

Allmänna bestämmelser

26 § Fråga om verkställighet i främmande stat av här i landet ådömd eller ålagd påföljd i fall som omfattas av förordnande enligt 1 § upptages av kriminalvårdsstyrelsen eller, i fråga om verkställighet av böter eller förverkande, annan myndighet som Konungen bestämmer. Framställning om verkställighet får ej göras, om med motsvarande tillämpning av 5 § andra stycket 1—8 hinder mot verkställighet i den främmande staten kan antagas föreligga.

Framställning om verkställighet av frihetsberövande påföljd får ej göras, om den dömda är svensk medborgare och själv motsätter sig åtgärden. Uppkommer fråga om verkställighet av frihetsberövande påföljd som ådömts eller ålagts annan än svensk medborgare, skall den centrala utlänningsmyndigheten höras, om icke den dömda samtycker till åtgärden. Avstyrker utlänningsmyndigheten att framställning göres, underställes ärendet Konungen för avgörande.

Har Konungen enligt 3 § förordnat, att verkställighet av påföljd i visst fall får anförtras myndighet i främmande stat, ombesörjer kriminalvårdsstyrelsen att framställning om verkställighet göres i den främmande staten.

27 § Är i fall, då fråga uppkommer att meddela förordnande enligt 3 § angående verkställighet av påföljd i främmande stat eller att enligt 26 § första stycket göra framställning om sådan verkställighet, den dömden berövad friheten här i landet för verkställighet av den ådömda påföljden, förordnar Konungen eller, i fall som avses i 26 § första stycket, kriminalvårdsstyrelsen biträde åt honom, om det fordras för att han skall kunna bevaka sin rätt i ärendet. Biträde har rätt till arvode och ersättning för kostnad efter vad som finnes skäligt. Arvodet och ersättningen utgår av allmänna medel och skall stanna på statsverket.

28 § Framställning som avses i 26 § jämte det avgörande varigenom påföljden ådömts eller ålagts och övriga handlingar i ärendet överlämnas till utrikesdepartementet, som vidarebefordrar framställningen till behörig myndighet i den främmande staten.

29 § Sedan framställning vidarebefordrats enligt 28 §, får verkställighet av påföljd som avses med framställningen ej påbörjas här i landet, om icke den dömden är häktad och fråga är om påföljd som innebär frihetsberövande.

Den ådömda påföljden skall dock verkställas här i landet, om framställningen återkallas innan den främmande staten meddelat att den ämnar upptaga framställningen till slutlig prövning eller om den främmande staten meddelar att framställningen avslagits, att den avstår från att verkställa påföljden eller att verkställighet ej kan äga rum i den främmande staten.

Särskilda bestämmelser om utevarodom

30 § Göres med stöd av förordnande som avses i 2 § första stycket framställning enligt 26 § om verkställighet i främmande stat av utevarodom och har den dömden anført opposition mot avgörandet hos behörig myndighet i den främmande staten med begäran att hans talan prövas vid svensk domstol, gör riksåklagaren ansökan hos rätten om förhandling för prövning av den dömdes talan. I fråga om sådan förhandling gäller 21 § första stycket och andra stycket första punkten.

Avvisas oppositionen och vinner avvisningsbeslutet laga kraft, sänder rätten underrättelse om beslutet till utrikesdepartementet, som vidarebefordrar underrättelsen till behörig myndighet i den främmande staten.

Avvisas ej oppositionen, skall rätten med undanröjande av domen eller föreläggandet upptaga frågan om ansvar för gärning för vilken påföljden ålagts. Därvid gäller rörande sakens handläggning rättegångsbalkens bestämmelser om rättegången i brottmål. Framställningen enligt 26 § förfaller.

31 § Har med anledning av framställning enligt 26 § den dömden anhallits eller häktats i den främmande staten och överföres han till Sve-

rige för att närvara vid förhandling enligt 30 § första stycket skall han anses som anhållen av svensk myndighet från den tidpunkt då han anlände hit. I fråga om hans frihetsberövande gäller därefter 24 kap. rättegångsbalken. Den dömden får dock icke i något fall vara berövad sin frihet under sammanlagt längre tid än som i domen bestämts för frihetsberövande påföljd.

32 § Den som på grund av att han anförut opposition kallats till förhandling enligt 30 § första stycket och därför lämnat den främmande statens område får ej med anledning av annat brott, vilket begåtts innan han lämnade den statens område, lagföras, anhållas eller häktas eller berövas friheten för verkställighet av påföljd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet, om det ej i kallelsen särskilt angivits att sådan åtgärd kan komma att vidtagas mot honom eller han skriftligen lämnat sitt uttryckliga samtycke till åtgärden eller han under en tid av femton dagar, räknat från den dag rätten meddelat slutligt avgörande med anledning av oppositionen, haft möjlighet att lämna landet men ej gjort detta eller efter att ha lämnat landet återvänt hit utan att på nytt ha kallats till förhandling som nyss sagts. Lämnar den dömden skriftligt samtycke, skall den myndighet som beslutar åtgärden sända avskrift av medgivandet till utrikesdepartementet, som vidarebefordrar handlingen till behörig myndighet i den främmande staten.

Övriga bestämmelser

33 § Är i fall då framställning om verkställighet av frihetsberövande påföljd har gjorts enligt 26 § den dömden berövad friheten här i landet eller upphåller han sig eljest här, skall han överföras till den främmande statens område så snart den staten meddelat att framställningen bifallits samt, när framställning gjorts enligt 26 § tredje stycket, utfäst sig att, i den mån icke medgivande som avses i 34 § har lämnats, iakttaga vad som enligt 23 § gäller här i landet för det fall att någon som är berövad friheten i främmande stat överföres till Sverige för verkställighet av påföljd som ådömts honom i den staten.

Första stycket gäller ej, om den främmande staten meddelar att den avstår från att verkställa påföljden.

34 § På begäran av behörig myndighet i främmande stat, i vilken efter framställning enligt 26 § verkställighet skall ske av påföljd som ådömts någon vilken vid överförandet till den främmande staten var berövad friheten, kan Konungen medge att den dömden, utan hinder av tillämpliga bestämmelser i artikel 9 i brottmålsdomskonventionen eller motsvarande bestämmelser i annan överenskommelse som Sverige ingått med den främmande staten eller av utfästelse som avses i 33 §, får åtalas, dömas eller berövas friheten i den främmande staten för verkställighet av påföljd eller tvångsåtgärd eller underkastas annan inskränkning i sin personliga frihet med anledning av brott som begåtts före hans överförande till den främmande staten och som ej omfattas av framställningen om verkställighet. Sådant medgivande får lämnas endast om utlämning för brottet kunnat lagligen äga rum eller om utlämning skulle ha varit utesluten endast på grund av straffets längd.

Framgår av handlingarna i ärendet att medgivande icke kan lagligen

lämnas, skall begäran omedelbart avslås. I annat fall prövas frågan av högsta domstolen, om det begäres av den som avses med framställningen. Finner högsta domstolen att hinder möter, får medgivande ej lämnas.

Gemensamma bestämmelser

35 § Laga domstol i mål eller ärende som avses i denna lag är Stockholms tingsrätt.

36 § Böter som bestämts enligt denna lag samt penningbelopp eller annan egendom som förklarats förverkad med stöd av denna lag tillfaller kronan. Har föremål förklarats förverkat, kan Konungen på begäran av den stat som gjort framställningen om verkställighet av förverkandebeslut förordna, att föremålet skall återlämnas till den staten.

Böter som avses i första stycket får icke förvandlas.

37 § Riksåklagaren får i den omfattning Konungen bestämmer förordna annan åklagare att fullgöra vad som enligt denna lag ankommer på riksåklagaren.

38 § Skall påföljd, som ådömts eller ålagts någon av myndighet i främmande stat, enligt denna lag verkställas i Sverige, får åtal för gärning, som påföljden avser, ej i något fall väckas här i landet.

39 § Av allmänna medel utgiven ersättning till offentlig försvarare i mål som avses i denna lag skall stanna på statsverket, om icke den dömde av särskilda skäl bör återgälda ersättningen.

40 § Chefen för justitiedepartementet kan efter framställning till utrikesdepartementet av behörig myndighet i främmande stat medge, att utlänning, som är berövad friheten i den staten och som enligt bestämmelser i överenskommelse som avses i 1 § skall föras till annan främmande stat för verkställighet av påföljd för brott eller för förhandling med anledning av framställning om sådan verkställighet, får föras över svenskt område. Under sådan genomresa skall frihetsberövandet bestå, om icke den främmande staten begär att den transiterade frigges. Friges han ej, tillämpas vad som i allmänhet gäller om behandling av anhållen eller häktad.

41 § Talan mot kriminalvårdsstyrelsens beslut enligt denna lag eller i anslutning till lagen meddelade tillämpningsföreskrifter föres hos Konungen genom besvär.

42 § Denna lag gäller ej i fråga om verkställighet eller annan åtgärd som regleras genom lagen (1963: 193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m. m.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

2 Förslag till

Lag om ändring i utlänningslagen (1954: 193)

Härigenom förordnas, att 71 § utlänningslagen (1954: 193) skall er-
hålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

71 §¹

Konungen meddelar bestämmelser om hemsändande av utlänning,
som erhåller socialhjälp eller omhändertages jämlikt barnavårdslagen,
lagen om beredande av slutet psykiatrisk vård i vissa fall eller 35 §
lagen angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda och som
icke är politisk flykting.

Efter avtal med främmande stat om behandling av fripassagerare
äger Konungen stadga avvikelser från bestämmelserna i denna lag även-
som meddela de föreskrifter som i övrigt erfordras för tillämpning av
avtalet.

Om utlämning för brott och
om överförande till *Danmark,*
Finland, Island eller Norge för
verkställighet av här i riket *ådömt*
frihetsstraff samt om utlämning
till *dess* länder för verkställighet
av beslut om vård eller behand-
ling är särskilt stadgat.

Om utlämning för brott och om
överförande till *främmande stat*
för verkställighet av här i riket
ådömd frihetsberövande påföljd
samt om utlämning till *Danmark,*
Finland, Island eller Norge för
verkställighet av beslut om vård
eller behandling är särskilt stadgat.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå med-
delad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

3 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom förordnas i fråga om brottsbalken
dels att 2 kap. 1—3 och 6 §§ skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i balken skall införas en ny paragraf, 2 kap. 5 a §, av nedan
angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 KAP.

1 §

Den som begått brott här i ri-
ket dömes efter svensk lag och
vid svensk domstol. Detsamma
gäller, om det är ovisst var brott

För brott som begåtts här i riket
dömes efter svensk lag och vid
svensk domstol. Detsamma gäller,
om det är ovisst var brott för-

Senaste lydelse 1970: 376.

Nuvarande lydelse

förövat men skäl finnes antaga att det är begånget inom riket.

Föreslagen lydelse

övats men skäl finnes antaga att det är begånget inom riket.

2 §

Är brott begånget utom riket av svensk medborgare eller av utlänning med hemvist i Sverige, dömes efter svensk lag och vid svensk domstol.

Har annan utlänning utom riket begått brottslig gärning, vilken ej var fri från ansvar enligt lag som gällde på gärningsorten, dömes efter svensk lag och vid svensk domstol, om han efter brottets begående blivit svensk medborgare eller tagit hemvist här i riket eller om han är dansk, finsk, isländsk eller norsk medborgare och finnes här, så ock eljest om han finnes i riket och å brottet enligt svensk lag kan följa fängelse i mer än sex månader.

För brott som begåtts utom riket dömes efter svensk lag och vid svensk domstol, om brottet begåtts

1. av svensk medborgare eller av utlänning med hemvist i Sverige,

2. av utlänning utan hemvist i Sverige, som efter brottet blivit svensk medborgare eller tagit hemvist här i riket eller som är dansk, finsk, isländsk eller norsk medborgare och finnes här, eller

3. av annan utlänning som finnes här i riket och å brottet enligt svensk lag kan följa fängelse i mer än sex månader.

Första stycket gäller ej, om gärningen är fri från ansvar enligt lagen på gärningsorten eller om den begåtts inom område som ej tillhör någon stat och enligt svensk lag svårare straff än böter icke kan följa på gärningen.

I fall som avses i denna paragraf må ej ådömas påföljd som är att anse som strängare än det svåraste straff som är stadgat för brottet enligt lagen på gärningsorten.

3 §¹

Utlänning, som utom riket begått brott, dömes även i annat fall än i 2 § sägs efter svensk lag och vid svensk domstol,

1. om han förövat brottet å svenskt fartyg eller luftfartyg, så ock eljest om han var befälhavare eller tillhörde besättningen å sådant fartyg och begått brottet i tjänsten,

2. om han begått brottet å område där avdelning av krigsmak-

För brott som begåtts utom riket dömes även i annat fall än som avses i 2 § efter svensk lag och vid svensk domstol,

1. om brottet förövat å svenskt fartyg eller luftfartyg, så ock eljest om det begåtts i tjänsten av befälhavaren eller någon som tillhörde besättningen å sådant fartyg,

2. om brottet begåtts av krigsman å område där avdelning av

¹ Senaste lydelse 1971: 188.

Nuvarande lydelse

ten befann sig, dock i fall han ej var krigsman allenast om avdelningen befann sig å området för annat ändamål än övning,

3. om brottet förövats mot Sverige, svensk medborgare eller svensk menighet, inrättning eller sammanslutning eller mot utlänning som hade hemvist i Sverige, eller

4. om brottet är kapning av luftfartyg eller folkrättsbrott.

Föreslagen lydelse

krigsmakten befann sig eller om det begåtts av annan än krigsman å sådant område och avdelningen befann sig där för annat ändamål än övning,

3. om brottet förövats mot Sverige, svensk kommun eller annan menighet eller svensk allmän inrättning,

4. om brottet begåtts inom område som ej tillhör någon stat och förövats mot svensk medborgare, svensk sammanslutning eller enskild inrättning eller mot utlänning med hemvist i Sverige,

5. om brottet är kapning av luftfartyg eller folkrättsbrott, eller

6. om det lindrigaste straff som i svensk lag är stadgat för brottet är fängelse i fyra år eller däröver.

5 a §

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom lagakraftvägande dom, meddelad i främmande stat där gärningen förövats eller i främmande stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar, må den tilltalade ej här i riket lagföras för samma gärning,

1. om han har frikänts från ansvar,

2. om han har förklarats skyldig till brottet utan att påföljd har ådömts,

3. om ådömd påföljd har verkställts i sin helhet eller verkställigheten pågår, eller

4. om ådömd påföljd har bortfallit enligt lagen i den främmande staten.

Första stycket gäller ej i fråga om brott som avses i 1 § eller 3 § 3, 5 eller 6, såvida ej lagföringen i den främmande staten har skett på begäran av svensk myndighet.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Har fråga om ansvar för gärning prövats genom dom meddelad i främmande stat och föreligger ej på grund av vad förut i denna paragraf sagts hinder mot lagföring, må åtal för gärningen väckas här i riket endast efter förordnande av Konungen eller den Konungen bemyndigat därtill.

6 §

Ej må, utan förordnande av Konungen eller den Konungen bemyndigat därtill, någon åtalas för gärning, för vilken han utom riket undergått straff eller annan ansvarspåföljd. Sker åtal här i riket, skall vid bestämmande av påföljd skälig hänsyn tagas till vad han undergått utom riket, och må därvid efter omständigheterna dömas till lindrigare straff än för gärningen är stadgat eller ock påföljd helt eftergivnas.

Dömes någon här i riket till ansvar för gärning för vilken han utom riket har ådömts påföljd, skall vid bestämmande av påföljd skälig hänsyn tagas till vad han undergått utom riket. Finnes böter eller fängelse böra ådömas och har han utom riket ådömts frihetsberövande påföljd, skall vad han undergått därav till fullo tillgodoräknas honom vid påföljdens bestämmande.

I fall som avses i första stycket må dömas till lindrigare straff än för gärningen är stadgat eller ock påföljd helt eftergivnas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

4 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971: 965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands

Härigenom förordnas, att 5 § lagen (1971: 965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands skall upphöra att gälla vid utgången av juni 1972.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 78) om förbud i vissa fall mot rundradio-sändning på öppna havet

Härigenom förordnas, att 5 § lagen (1966: 78) om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse

Utlänning, som utom riket begått brott som avses i 1 eller 2 §, dömes, om han finnes här, efter denna lag och vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken ej är tillämplig.

Föreslagen lydelse

5 §

Den som utom riket begått brott som avses i 1 eller 2 § dömes, om han finnes här, efter denna lag och vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken ej är tillämplig *och utan hinder av 2 kap. 5 a § första och andra styckena nämnda balk.*

Åtal mot svensk för brott som rör sändning, vilken ej är avsedd att mottagas eller kan mottagas i Sverige och ej heller orsakar menlig störning för radiotrafik här, eller åtal mot utlänning får även i annat fall än som anges i 2 kap. 5 § brottsbalken väckas endast efter förordnande av Konungen eller den Konungen bemyndigad.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln

Härigenom förordnas, att 14 § lagen (1966: 314) om kontinentalsockeln skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse

Utlänning, som utom riket begått brott som avses i 11 eller 13 §, dömes, om han finnes här, efter denna lag och vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken ej är tillämplig.

Föreslagen lydelse

14 §

Den som utom riket begått brott som avses i 11 eller 13 § dömes, om han finnes här, efter denna lag och vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken ej är tillämplig *och utan hinder av 2 kap. 5 a § första och andra styckena nämnda balk.*

Åtal för brott som avses i 11 § första och tredje styckena får väckas endast efter förordnande av Konungen eller den Konungen bemyndigad.

Brott som avses i 13 § får åtalas av åklagare endast efter angivelse av målsägande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1971: 176) om vissa internationella sanktioner

Härigenom förordnas, att 11 § lagen (1971: 176) om vissa internationella sanktioner skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Den som bryter mot förbud som meddelats med stöd av 3—8 § dömes, om gärningen skett uppsåtligen, till böter eller fängelse i högst två år eller, om gärningen skett av grov oaktsamhet, till böter eller fängelse i högst sex månader. I ringa fall skall ej dömas till ansvar.

För anstiftan av eller medhjälp till gärning som avses i första stycket dömes ej till ansvar.

I den mån det påkallas med anledning av beslut eller rekommendation som avses i 1 § första stycket kan Konungen förordna att svensk medborgare, som utom riket begått brott som avses i denna paragraf, skall dömas efter denna lag och vid svensk domstol, även om 2 kap. 2 eller 3 § brottsbalken ej är tillämplig och utan hinder av 2 kap. 5 a § första och andra styckena nämnda balk.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1972.

Motion

I motionen 1972: 1706 av herrar Ernulf (fp) och Polstam (c) hemställles, att riksdagen måtte avslå förslaget till ändring av 2 kap. 2 och 3 §§ brottsbalken till den del ett tillträde till 1970 års konvention inte nödvändiggör en ändring samt att vederbörande utskott måtte utarbeta erforderlig lagtext.

Utskottet

I propositionen föreslås en särskild lag om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom. Lagen föranleds av 1970 års europeiska konvention om brottmålsdoms internationella rättsverkningar. I propositionen förordas även att Sverige tillträder konventionen med visst, inledningsvis angivet förbehåll.

Lagförslaget innebär att Sverige efter överenskommelse med främ-

mande stat kan åtaga sig att efter framställning verkställa utländsk brottmålsdom här i landet. Överflyttningen av verkställighet kan avse frihetsberövande påföljd, böter eller förverkande. En grundläggande förutsättning för att Sverige skall åtaga sig sådan verkställighet är att den dömda har hemvist här i landet eller viss annan närmare anknytning till Sverige. Verkställighet av utländsk brottmålsdom skall i princip föregås av ett domstolsförfarande. Domstolen skall bestämma ny påföljd med tillämpning av de svenska påföljdsreglerna. Verkställighet i Sverige skall ske enligt svenska verkställighetsregler. Mål av det här slaget skall tas upp av Stockholms tingsrätt. Det blir också möjligt att från svensk sida begära verkställighet i främmande stat av svensk brottmålsdom på motsvarande villkor. Kriminalvårdsstyrelsen skall pröva frågan om överflyttning av sådan verkställighet.

Den föreslagna nya lagen innebär vidare att Kungl. Maj:t i enskilda fall som inte täcks av överenskommelse med främmande stat kan förordna om överflyttning av verkställighet till eller från Sverige.

I propositionen föreslås härjämte ändrade regler i brottsbalken för svensk straffrätts tillämplighet i fråga om brott som har begåtts utomlands. Bl. a. föreslås införandet av en allmän regel om krav på dubbel straffbarhet, vilket innebär att gärning begången utomlands med endast vissa angivna undantag måste vara straffbar också enligt gärningsortens lag för att kunna bestraffas i Sverige. Vidare föreslås att utländsk brottmålsdom i viss utsträckning skall vara hinder för ny rättegång här i landet om ansvar för samma gärning.

Den nya verkställighetslagen avses träda i kraft omedelbart. Ändringarna i brottsbalken föreslås träda i kraft den 1 juli 1972.

I motionen 1972: 1706 har hemställts att riksdagen skall avslå förslaget till ändring i brottsbalken såvitt gäller 2 kap. 2 och 3 §§ i den del ett tillträde till konventionen inte nödvändiggör en ändring.

Den för riksdagens godkännande framlagda konventionen och den därpå grundade lagen om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom öppnar möjlighet till ett samarbete på det internationella planet på straffrättens och kriminalpolitikens område, för vilket starka humanitära skäl talar. Att Sverige skall tillträda konventionen och genomföra den lagstiftning som behövs för sådant tillträde har tillstyrkts av samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan. Även förslaget att den nya lagens tillämplighetsområde inte skall begränsas till verkställighetssamarbete med konventionsstater utan också omfatta samarbete med andra stater har tillstyrkts av remissorganen. Utskottet har för sin del icke funnit anledning till erinran mot vad i propositionen föreslås i denna del.

De i propositionen föreslagna ändringarna i fråga om svensk strafflags tillämplighet på brott begångna i utlandet är av omfattande och förhållandevis svårbedömd karaktär. Med hänsyn till att propositionen

lämnats till riksdagen först den 9 maj 1972 har den tid som stått till utskottets förfogande inte möjliggjort de ingående överväganden som utskottet funnit erforderliga. Utskottet anser därför nödvändigt att uppskjuta behandlingen av propositionen såvitt gäller ändrade regler i brottsbalken och följdändringar härtill till höstsessionen med 1972 års riksdag. Uttalandet gäller självfallet också den motion som väckts i anledning av propositionen i denna del. Talmanskonferensen har förklarat sig intet ha att erinra mot uppskov i angivet hänseende.

Utskottets ställningstagande i uppskovsfrågan kräver vissa ändringar i fråga om det förbehåll som bör göras vid konventionens ratificering. En omprövning beträffande förbehållets räckvidd torde bli aktuell i samband med behandlingen av ändringarna i brottsbalken.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet

- A. att riksdagen antager de i propositionen 1972: 98 framlagda förslagen till
 1. lag om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom,
 2. lag om ändring i utlänningslagen;
- B. att riksdagen beslutar att till höstsessionen med 1972 års riksdag uppskjuta behandlingen av dels propositionen 1972: 98 såvitt avser de under punkterna 3)–7) ovan angivna lagförslagen, dels motionen 1972: 1706;
- C. att riksdagen godkänner den europeiska konventionen om brottmålsdoms internationella rättsverkningar med förbehåll mot avdelning 1 i del III av konventionen samt med förklaring enligt artiklarna 15.3, 19.2 och 64.3.

Stockholm den 25 maj 1972

På justitieutskottets vägnar
ASTRID KRISTENSSON

Närvarande: fru Kristensson (m), fröken Bergegren (s), fröken Mattson (s), herrar Ernulf (fp), Larfors (s), Johansson i Växjö (c), Jönsson i Malmö (s), Nygren (s), Polstam (c), fru Hjelm-Wallén (s), herrar Måbrink (vpk), Fransson (c), Wijkman (m), Henmark (fp) och Alf Pettersson i Malmö (s).

